

La desigualtat en l'accés a l'educació als països en via de desenvolupament

Desigualtat educativa en països en via de desenvolupament: barreres econòmiques, socials i culturals que limiten l'accés a l'educació i perpetuen la pobresa, amb la necessitat d'intervencions governamentals efectives per garantir oportunitats iguals per a tots els infants.

Alumnes i professora a Àfrica.

Font : REPORTERS / GODONG / BSIP

En els països en via de desenvolupament, la desigualtat en l'accés a la educació pública, ja sigui desigualtat de gènere o d'oportunitats, continua sent un dels principals obstacles per al progrés social i econòmic. En molts d'aquests països l'educació que es dona als infants és insuficient per poder assegurar un treball digne, i això es un gran problema ja que la educació el que fa es ajudar-nos a créixer com a societat i poder escalar de manera social. D'altres vegades directament no poden anar a l'escola per la llunyania i la falta de mitjans. A continuació es parlarà sobre quines son les problemàtiques

que hi ha sobre aquest tema, els factors implicats i per últim es proposen possibles actuacions per part de govern.

Per començar, una de les problemàtiques més importants que trobem és la desigualtat econòmica (*Àfrica Oriental: La Desigualdad Extrema En Cifras*, n.d.), ja que la riquesa es concentra en poques persones, mentre que la major part de la població té dificultats per accedir a serveis bàsics com la salut i l'educació. A la pandèmia del 2020, les plagues de llagostes i les crisis climàtiques han empitjorat la situació i han augmentat la pobresa. A més la desigualtat econòmica fa que moltes famílies no puguin assumir despeses indirectes associades a l'escolarització, com el material escolar, els uniformes o el transport. Encara que l'educació sigui teòricament gratuïta, aquests costos suposen una barrera important per a les famílies amb menys recursos. Aquesta situació contribueix a l'abandonament escolar prematur i reforça la transmissió intergeneracional de la pobresa. (*Uns 263 Milions De Nens I Joves No Van a L'escola I 25 Milions Mai Han Anat a Classe*, 2016)

Seguidament, trobem la desigualtat social, ja que també és un dels grans inconvenients. L'Àfrica Subsahariana té un índex del 31% dels infants sense escolaritzar (Reconocer Y Superar La Desigualdad En La Educación | Naciones Unidas, n.d.) fent impossible l'opció de créixer com a societat. A més, a l'Àfrica trobem un altre índex molt preocupant com es que 1 de cada tres nens adolescents no han pogut anar mai a l'escola. Pel contrari, l'educació del 20% dels nens en famílies riques es quasi el doble del que reben el 20% (Reconocer Y Superar La Desigualdad En La Educación | Naciones Unidas, n.d.) dels nens en famílies pobres. Aquesta desigualtat social també es veu reforçada per normes culturals i tradicionals que prioritzen l'educació dels nens per sobre de la de les nenes. En molts contextos, les nenes són les primeres a deixar l'escola per assumir tasques domèstiques o tenir cura dels germans petits. Aquesta discriminació educativa de gènere té conseqüències a llarg termini, ja que limita l'autonomia econòmica de les dones i perpetua les desigualtats socials dins les comunitats.

Els principals actors implicats en la desigualtat en l'accés a l'educació pública als països en via de desenvolupament són els governs (*Qué Debe Saber Acerca*

Del Estado De La Educación En África, 2025), que tenen la responsabilitat de garantir una educació accessible i de qualitat. També hi intervenen les famílies, moltes de les quals no disposen de recursos econòmics suficients per enviar els seus fills a l'escola. Els infants i adolescents són els més afectats, especialment les nenes, que sovint veuen limitat el seu dret a l'educació. A més, les escoles, el professorat i les organitzacions internacionals juguen un paper clau aportant suport educatiu i econòmic. La manca de coordinació entre governs, institucions educatives i organismes internacionals dificulta l'aplicació de polítiques educatives efectives. Tot i l'existència de programes d'ajuda i cooperació internacional, sovint aquests no arriben a totes les zones que ho necessiten o no tenen continuïtat en el temps. Això provoca que molts projectes educatius no tinguin un impacte real i sostingut en la població més vulnerable. (*La Crisis Educativa En África, n.d.*)

Els principals dilemes que afronta l'Àfrica Subsahariana són (*La Transformación Educativa En África En Cinco Posts #SemanaDeÁfrica, 2023*): l'accés, ja que molts infants i adolescents no poden assistir a l'escola per la manca d'escoles properes, problemes econòmics o desigualtats socials com l'alfabetització, perquè anar a l'escola no garanteix aprendre a llegir i escriure i la qualitat educativa, a causa de la manca d'infraestructures, materials i docents formats, a més de l'ensenyament en llengües que no són la materna dels estudiants. Aquests reptes mostren que garantir l'educació requereix solucions integrals que combinin cobertura, aprenentatge efectiu i condicions adequades. Aquests dilemes també es veuen agreujats per les elevades ràtios d'alumnes per aula, que dificulten l'atenció individualitzada i redueixen la qualitat de l'ensenyament. En moltes escoles de l'Àfrica Subsahariana, un sol docent ha d'atendre un nombre molt elevat d'alumnes, fet que limita les possibilitats d'aprenentatge efectiu. Aquesta situació contribueix al fracàs escolar i a la desmotivació de l'alumnat.

Possibles actuacions per part del govern per poder fer que aquesta situació canviï serien:

Prioritzar la financiació pública per poder fer que les persones que tenen un nivell més baix econòmic puguin accedir a una educació de qualitat

I implantar com a obligatori un any preescolar per a tots els nens, per poder fer que aprenguin, que s'adaptin al sistema escolar i que puguin seguir estudiant més anys i d'aquesta manera fer que si aprenen a l'escola, en un futur puguin millorar la seva economia i societat. (1 De Cada 3 Niñas Adolescentes Más Pobres No Ha Ido Nunca a La Escuela, n.d.)

A més d'aquestes mesures, els governs podrien impulsar programes de beques i ajudes econòmiques destinades a les famílies amb menys recursos, així com implementar programes d'alimentació escolar per incentivar l'assistència regular a classe. Aquestes polítiques han demostrat ser eficaces per reduir l'absentisme escolar i millor el rendiment acadèmic dels infants més vulnerables (*El Estado De La Alimentación Escolar En Todo El Mundo, 2025*)

En conclusió, la desigualtat en l'accés a l'educació als països en via de desenvolupament continua sent un obstacle greu (*Qué Debe Saber Acerca Del Estado De La Educación En África, 2025*) per al progrés social i econòmic. Tant les desigualtats econòmiques com les socials impedeixen que milions d'infants tinguin les mateixes oportunitats de futur, especialment a regions com l'Àfrica Oriental i l'Àfrica Subsahariana. Sense una educació de qualitat, les persones no poden accedir a feines dignes ni trencar el cercle de la pobresa en el que és troben.

Per això, és imprescindible que els governs inverteixin en educació pública, garanteixin recursos suficients per a les famílies amb menys ingressos i assegurin l'escolarització universal des de la primera infància (el període de temps des dels 0 fins als 8 anys). Només amb polítiques decidides i inclusives es podrà construir una societat més justa, amb igualtat d'oportunitats i amb capacitat real de desenvolupament per a les generacions futures.

Si no es prenen mesures immediates i eficaces, aquestes desigualtats continuaran perpetuant-se i afectaran el desenvolupament futur d'aquests països. L'educació no només és un dret fonamental, sinó també una inversió clau per al creixement econòmic, la cohesió social i la reducció de les desigualtats. Garantir un accés equitatiu a l'educació és, per tant, una condició indispensable per aconseguir un desenvolupament sostenible. (*Objetivo 4:*

Garantizar Una Educación Inclusiva, Equitativa Y De Calidad Y Promover Oportunidades De Aprendizaje Durante Toda La Vida Para Todos, n.d.)

*2 de Febrer del 2026,
El Prat de Llobregat*

References

África Oriental: la desigualdad extrema en cifras. (n.d.).

<https://www.oxfam.org/es/africa-oriental-la-desigualdad-extrema-en-cifras>

La transformación educativa en África en cinco posts #Semana de África. (2023, Maig 19).

<https://profuturo.education/observatorio/enfoques/la-transformacion-educativa-en-africa-en-cinco-posts/>

1 de cada 3 niñas adolescentes más pobres no ha ido nunca a la escuela. (n.d.).

UNICEF. Retrieved November 10, 2025, from

<https://www.unicef.es/noticia/1-de-cada-3-ninas-adolescentes-mas-pobres-no-ha-ido-nunca-la-escuela>

Qué debe saber acerca del estado de la educación en África. (2025, Abril 6).

<https://www.unesco.org/es/articulos/que-debe-saber-acerca-del-estado-de-la-educacion-en-africa>

Reconocer y superar la desigualdad en la educación | Naciones Unidas. (n.d.).

the United Nations. Retrieved November 10, 2025, from

<https://www.un.org/es/cr%C3%B3nica-onu/reconocer-y-superar-la-desigualdad-en-la-educaci%C3%B3n>